

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius. Tel. (0 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos nacionaliniam muziejui

2025-10-30 Nr. S-182

DĖL VĖLINIŲ LAIKOTARPIU SIGNATARŲ NAMUOSE ORGANIZUOJAMO ŠIURPNAKČIO RENGINIO

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba), kaip ir pernai, pakvietė šalies ir savivaldybių institucijas, kultūros ir kitas įstaigas Vėlinių laikotarpiu spalio ir lapkričio mėnesiais įtraukti į Tarybos skelbiamą „Gerumo, atminties ir bendrystės akciją“, kurios esmė – puoselėjant senuosius lietuviškus papročius atminti ir pagerbti išėjusiuosius, atnaujinti giminystės ir bendruomeninius ryšius, sušildyti šį išigalinčios tamsos metą gerumu ir žmonių širdžių šiluma. Tarp siūlomų akcijos veiklų didelė reikšmė tenka siūlymams pagerbti protėvius, mūsų kraštui svarbias asmenybes surengiant išvykas, gilintis į mirusiųjų pagerbimo papročių prasmę žmogaus gyvenime, įtraukiant į šias veiklas ypač vaikus ir jaunimą.

Kartu Taryba atkreipė dėmesį, kad Lietuvoje Vėlinių laikotarpiu vis labiau plinta Helovino (lietuviškai pavadinto *Šiurpnakčiu*) renginiai, kuriuose įsivyrąja su mirtimi susiję gąsdinantys siaubūnai ir šiurpinantys veiksmai, populiarinamas demoniškas mirties įvaizdis, o tai itin nedera su mūsų lietuviškais Vėlinių papročiais, kurie skatina pagarbą mirusiųjų pasauliui. Skelbdama minėtą akciją, Taryba pakvietė spalio ir lapkričio mėnesių laikotarpiu visus tarti NE! siaubo, žiaurumo ir blogio platinimui, nes tai daro žalą vaikų ir kitų labiau pažeidžiamų žmonių psichikai. Kartu Taryba priminė, jog pagal Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatas baimę ar siaubą kelianti, agresyvumą ir nepagarbą gyvybei skatinanti, nusikalstamą veiką modeliuojanti informacija yra žalinga nepilnamečių psichinei sveikatai, fiziniam, dvasiniam ar doroviniam vystymuisi.

Džiugu, kad nemažai Lietuvos švietimo ir kultūros įstaigų dar ankstesniais metais atsižvelgė į Tarybos kvietimus ir atsisakė siaubą keliančių Helovino renginių, skyrė daugiau dėmesio mūsų lietuviškų papročių puoselėjimui.

Kita vertus, Tarybą nustebino žinia apie Lietuvos nacionalinio muziejaus (toliau – LNM) padalinyje Signatarų namuose organizuojamą komercinį renginį „Šiurpnakčio nuotykis Signatarų namuose!“, kurį planuojama surengti šiemet spalio 31 d., lapkričio 4, 5, 6 ir 9 d. Signatarų namai yra ypatinga Lietuvos valstybingumo vieta, kurioje 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba priėmė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, todėl šis LNM padalinys turi didžiulę reikšmę įgyvendinant vieną iš pagrindinių LNM veiklos tikslų „saugoti ir puoselėti nacionalinės kultūros tapatumą bei jį aktualinti, ugdyti istorinę savimonę“. Tokia vieta kaip Signatarų namai turėtų tapti įkvėpimo šaltiniu įprasminant valstybės kūrėjų atminimą būtent Vėlinėms skirtais renginiais (pavyzdžiui,

primenančiais signatarų kapų lankymo per Vėlinės sovietmečiu didžiulę reikšmę pasipriešinimo istorijoje – ypač svarbūs Vėlinių įvykiai, paskatinę didžiules žmonių demonstracijas 1956 ir 1957 m.). Tačiau vietoj to šioje ypatingoje Lietuvos istorijai vietoje organizuojamas Signatarų namų istorinės misijos ir Vėlinių laikotarpio sakralinio pobūdžio neatitinkantis komercinis Šiurpnakčio (Helovino) renginys, pasižymintis burtininkavimo imitacijų ir gąsdinimo tematika. Skelbiama, kad jis pareikalaus lankytojų drąsos keliaujant per voro tinklą ir sutikus raganą (neva atkeliavusią iš J. Basanavičiaus užrašytų pasakų), tačiau pagal senus lietuvių papročius Vėlinių laikotarpiu būdavo skatinamas ne vaikų šiurpinimas pasitelkiant raganiškus išbandymus, o meilė ir pagarba mirusiesiems, atmetant bet kokios baimės kėlimą. Tradicinėje kultūroje pasakos apie baimės ieškotojus, netikėtus, žiaurius nuotykius paprastai būdavo sekamos sukuriant saugią aplinką ir prisitaikant prie vaikų amžiaus, dažniausiai augesniems vaikams, paaugliams, teikiant didelę reikšmę pasitikėjimu paremtu vaikų emociniam ryšiui su suaugusiais. Šiurpnaktis Signatarų namuose, į kurią kviečiama atvykti su vaikais nuo 5 metų – ne ta vieta ir ne tas laikas, kur tiktų raganiški išbandymai mažiesiems.

Taryba kviečia LNM ir Signatarų namų vadovybę dar kartą įvertinti planuojamo renginio turinį ir apsvarstyti galimybę jį pakeisti tokiais renginiais, kurie labiau atitiktų šios vietos sakralumą ir Vėlinių dvasinį turinį, leistų ugdyti pagarbą drąsiai Lietuvos laisvės siekusiems signatarams ir kitiems jų bendražygiams, padėtų vaikams, jaunimui ir kitiems lankytojams giliau suprasti valstybės kūrimo prasmę.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

LIETUVIŲ LIAUDIES
DAINŲ METAI
2025